

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜNÜN TARİHÇESİ

- ❖ Birleşmiş Milletler'in 1992 yılında almış olduğu karar sonrası "Uluslararası Engelliler Günü" olarak ilan edilen 3 Aralık, o gün itibariyle tüm dünyada engelli insanların sorunlarına dikkat çekmek ve onları daha iyi anlayabilmek amacı ile belirlenmiş bir gün.
- ❖ Bugün gerek sosyal yaşamda gerekse iş yaşamında kendilerine çok zor yer bulan ve yaşamın birçok alanında çeşitli "engeller" ile karşılaşan engelli bireylerin sorunları dile getirecek ve farkındalık oluşturma etkinlikleri yapılacaktır.
- ❖ Uluslararası Engelliler Günü 1992 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 47/3 sayılı kararı ile ilan edildi. Toplumun ve toplumun her alanında engelli bireylerin haklarını ve refahını teşvik etmeyi ve engelli bireylerin durumuna dair politik, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın her alanında farkındalık arttırmayı amaçlamaktadır.

BM'den engelli tanımı:

❖ Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kabul ettiği Sakat Kişilerin Hakları Bildirgesi'nde engelli tanımı şöyle yapılmaktadır;

“Normal bir kişinin kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtımsal ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar”.

❖ 5378 Sayılı Özürlüler (Engelliler) Kanunu'nda Engellilik tanımı;

Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişi “özürlü” olarak tanımlanmaktadır.

DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE ENGELLİLİK

- ❖ OECD-AB ve Türkiye verilerine göre, dünya nüfusunun yaklaşık %15'i engelli bireylerden oluşuyor. Yani dünyada 1 milyar engelli var. Bu nedenle, dünyadaki "en büyük azınlık" olarak nitelendiriliyorlar.
- ❖ Türkiye'de ise Ulusal Engelli Veri Taban'ına göre engelli birey sayısı 1.559.222. (Ancak resmi olmayan rakamlara göre %13 düzeyinde, 9 milyon olduğu söyleniyor) Bunların %27'si 0-21 yaş, %36'sı 22-49 yaş, %37'siyse 50-64 yaş arasında... Yaşla birlikte engellilik oranı artıyor: OECD ülkelerinde 20-34 yaş arasındaki engelli birey oranı %6. Bu oran 35-49 yaş arasında iki katına çıkıyor. 50-64+ yaş arasında ise %24'ü buluyor.
- ❖ Avrupa Birliği'nde 15-64 yaş arası temel etkinlik problemi yaşayan engelli birey sayısı 44 milyonken, hayat boyu süren bir sağlık problemi nedeniyle kısıtlı çalışma imkanına sahip engelli birey sayısı 35 milyon.
- ❖ Dört engelliden ancak 1'i yardım alabiliyor
- ❖ AB ülkelerinde ilkokuldan sonra okulu bırakan engelli oranı %25. Bu oran İsveç'te %11'ken, Türkiye'de %60
- ❖ AB'de engellilerin %29,9'u yoksulluk/sosyal dışlanmışlık riski altında, Türkiye'de bu oran %77,1
- ❖ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programına göre engellilerin %80'i gelişmekte olan ülkelerde yaşıyor.

EN YAYGIN ENGEL TÜRLERİ NELERDİR?

1. ZİHİNSEL ENGEL

2. GÖRME ENGELİ

3. FİZİKSEL(BEDENSEL) ENGEL

4. İŞİTME ENGELİ

5. ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

6. YAYGIN GELİŞİMSEL BOZUKLUK

7. DİL VE KONUŞMA BOZUKLUĞU

8. DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU

ENGELLİLİK NEDENLERİ NELERDİR?

1. Doğum Öncesi ve Doğum Dönemine bağlı nedenler

2. Bulaşıcı Hastalıklar (Polio, trahom, lepra)

3. Kazalar: Trafik kazaları, iş kazaları, ev kazaları (düşme, yanık),

4. Mental Bozukluklar: (şizofreni, demans, epilepsi, mental retardasyon, alkol ve ilaç bağı.)

5. Beslenme Bozuklukları: Özellikle gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde sakatlık nedenlerinin en önemlilerinden biri de çocukluk çağındaki malnütrisyonudur. Mental retardasyondan gelişme geriliğine, kronik hastalıklardan körlüğe kadar pek çok sakatlığın ve ölümün nedenidir.

6. Yaşlılık-Kronik Hastalıklar: Yaşlı nüfus, 65 yaş ve üzeri bireyler olarak tanımlanmaktadır. Yaşlanma, özürllüklerin artması ve başkalarına daha fazla bağımlılaşma anlamına gelmektedir.

ENGELLİLİĞİN OLUŞMASI ÖNLENEBİLİR Mİ?

- ❖ Gerekli önlemler alındığında, bilinçli bir toplum yaratıldığında engellilik büyük oranda engellenebilir. Bunun için insana her şeyin üstünde değer ve önem veren bir toplum anlayışının benimsenip yerleşmesi gerekmektedir.
- ❖ Engellenemeyen engellilik durularında ise engelli bireylere “engel” olmadan toplum içerisinde bağımsız birer birey olarak yer almaları sağlanmalı ve bu bağlamda toplumda bilinç ve farkındalık oluşturulmalıdır.
- ❖ Engellenmeyen bireyler için herkesin eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğu unutulmamalı ve buna uygun davranışlar sergilenmelidir.

SON OLARAK...

- ❖ Engellilerin fiziksel ve psiko-sosyal özellikleri nedeniyle kendi yakın çevrelerinde ve toplumun diğer kesimlerinde bağımsız hareket edebilmeleri ve toplumda yaşayan diğer bireylerle sağlıklı iletişim kurabilmeleri için uygun ortam hazırlamak toplum olarak hepimizin üzerinde durması gereken bir konudur.

